

O wzorach i autorytetach młodych społeczników

Autorka raportu

Zuzanna Maciejczak-Kwiatkowska

Autorzy koncepcji badania

Dr hab. Rafał Wiśniewski, prof. ucz.

Zuzanna Maciejczak-Kwiatkowska

Dr Rafał Płasek

Redakcja merytoryczna

Sylwia Grzegorzówka

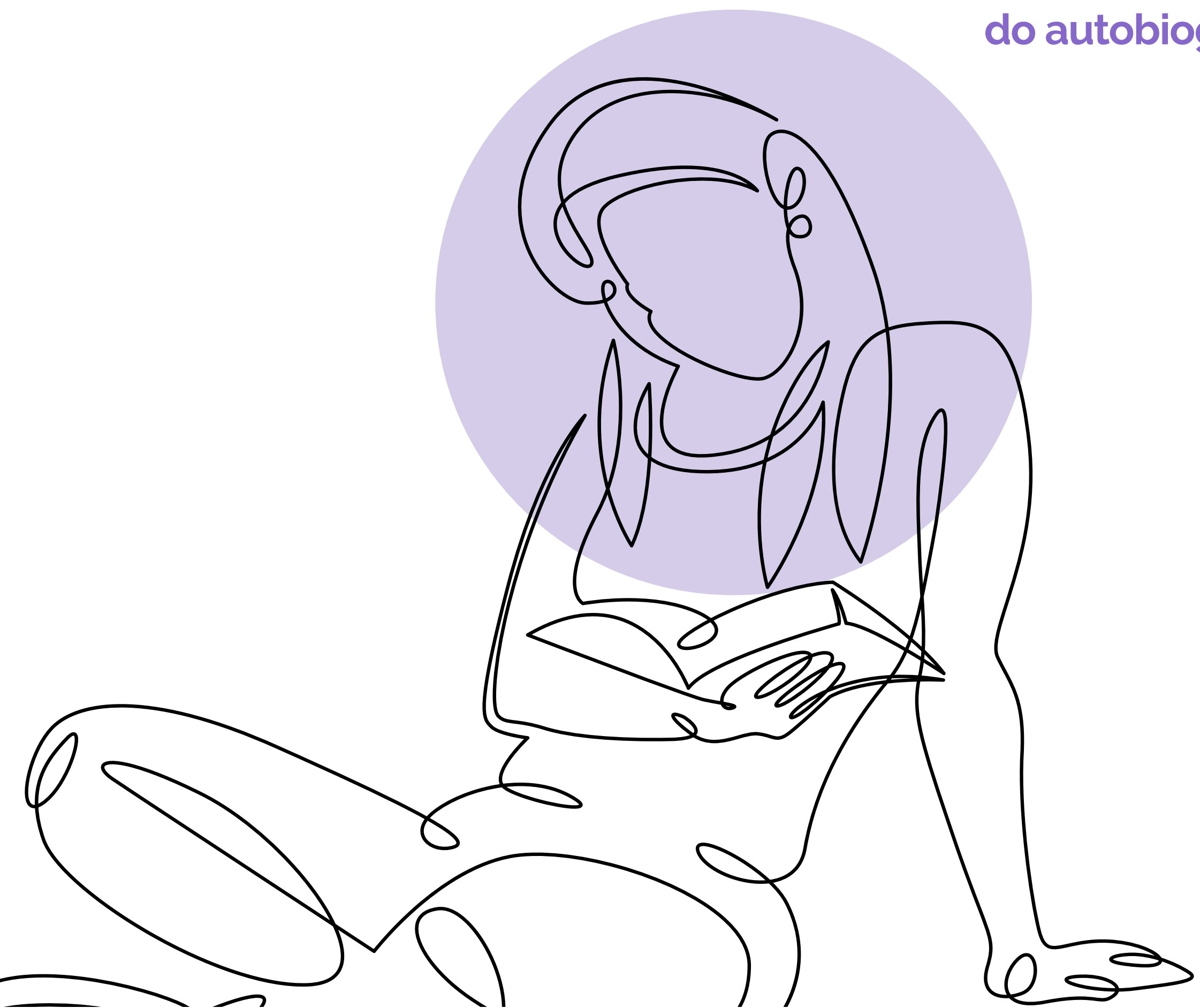
METODOLOGIA

Badanie przeprowadziliśmy **metodą wywiadów zbliżonych do autobiograficznych wywiadów narracyjnych**:

I faza: moderator prosi rozmówcę o **opowiedzenie możliwie pełnej historii swojego życia**, a następnie aktywnie jej słuchał

II faza: moderator przechodził do **zadawania pytań o to, co np. niejasne** i/lub dopytywał o **wątki zw. z działalnością społeczno-kulturalną** lub autorytety.

liczba wywiadów: **52**

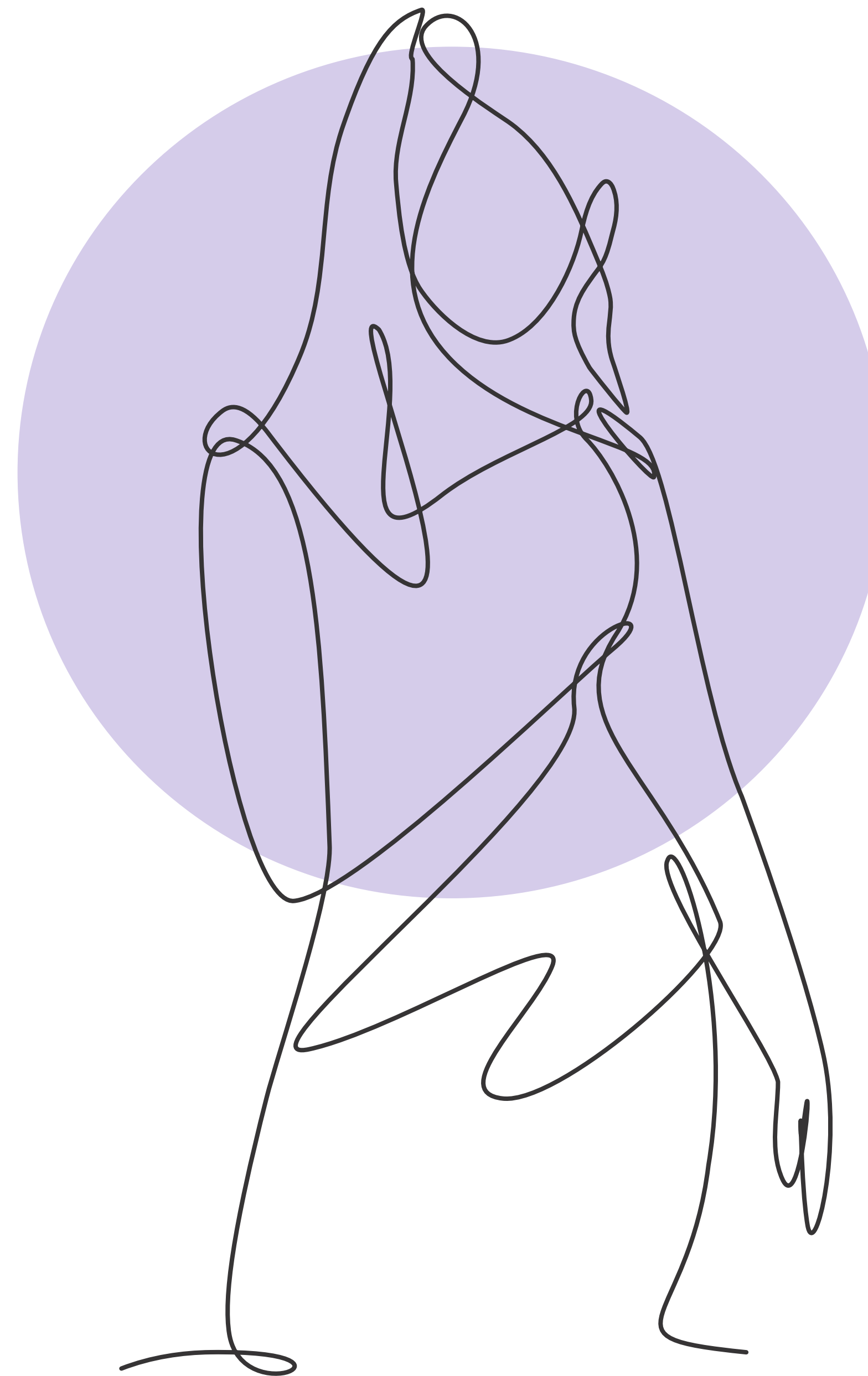
Z kim rozmawialiśmy?

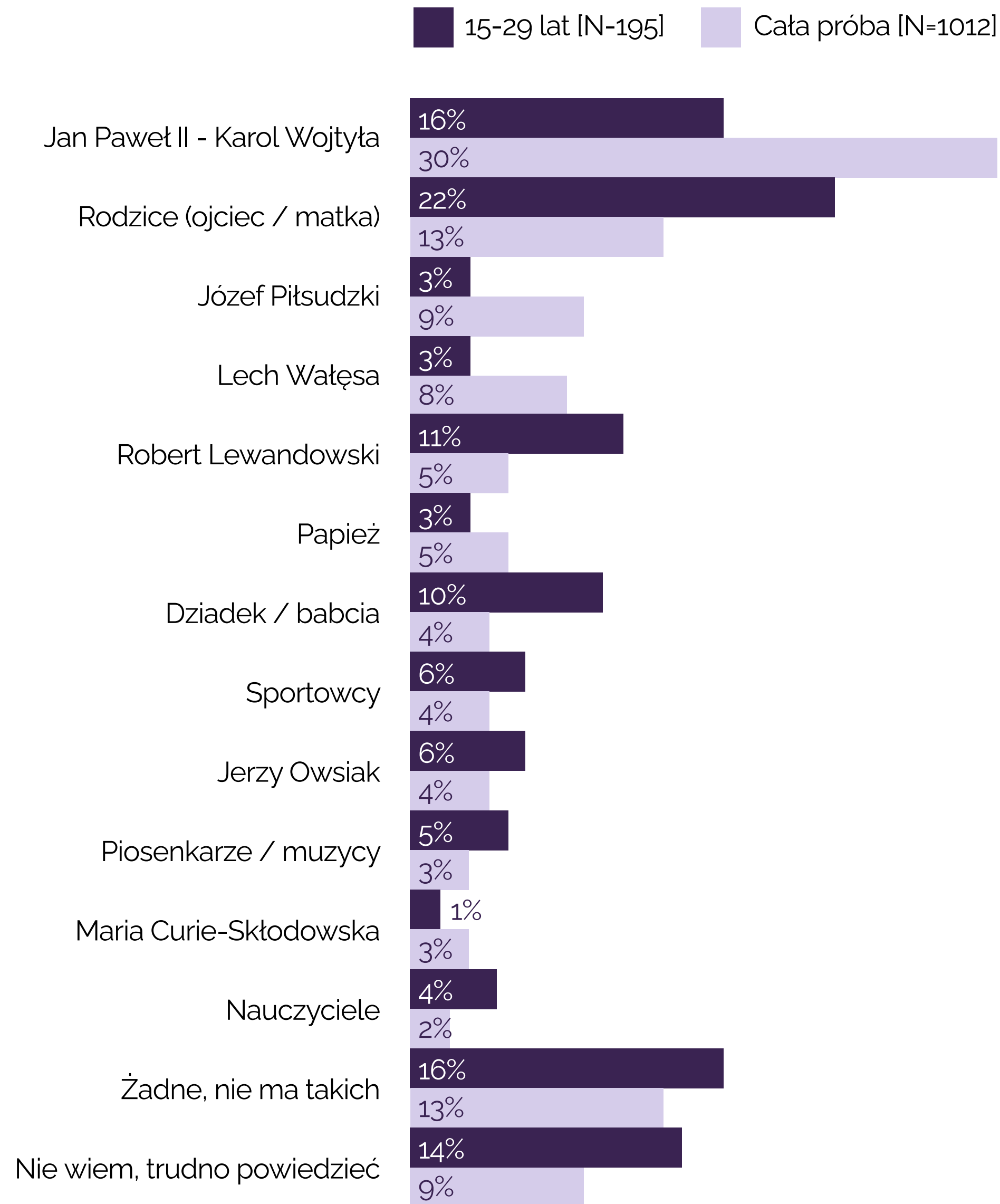
Młodzi dorośli w wieku 18-29 lat.

Osoby angażujące się społecznie na poziomie lokalnym (przynajmniej raz w miesiącu), podejmujące aktywności społeczne/animatorskie/liderskie, które nie stanowią głównego źródła utrzymania.

Osoby aktywne w różnych obszarach zaangażowania społecznego (z przewagą osób zaangażowanych w działania związane z kulturą i edukacją).

Osoby działające w miejscowościach o różnej wielkości (wsi, małych miast i miast powyżej 500 tys. mieszkańców).

Czego się dowiedzieliśmy?

Młodzi w wieku 15-29 lat na tle ogółu Polaków*

Częściej podziwiają **osoby znane osobiście**:

rodziców: 22% (ogół: 13%),

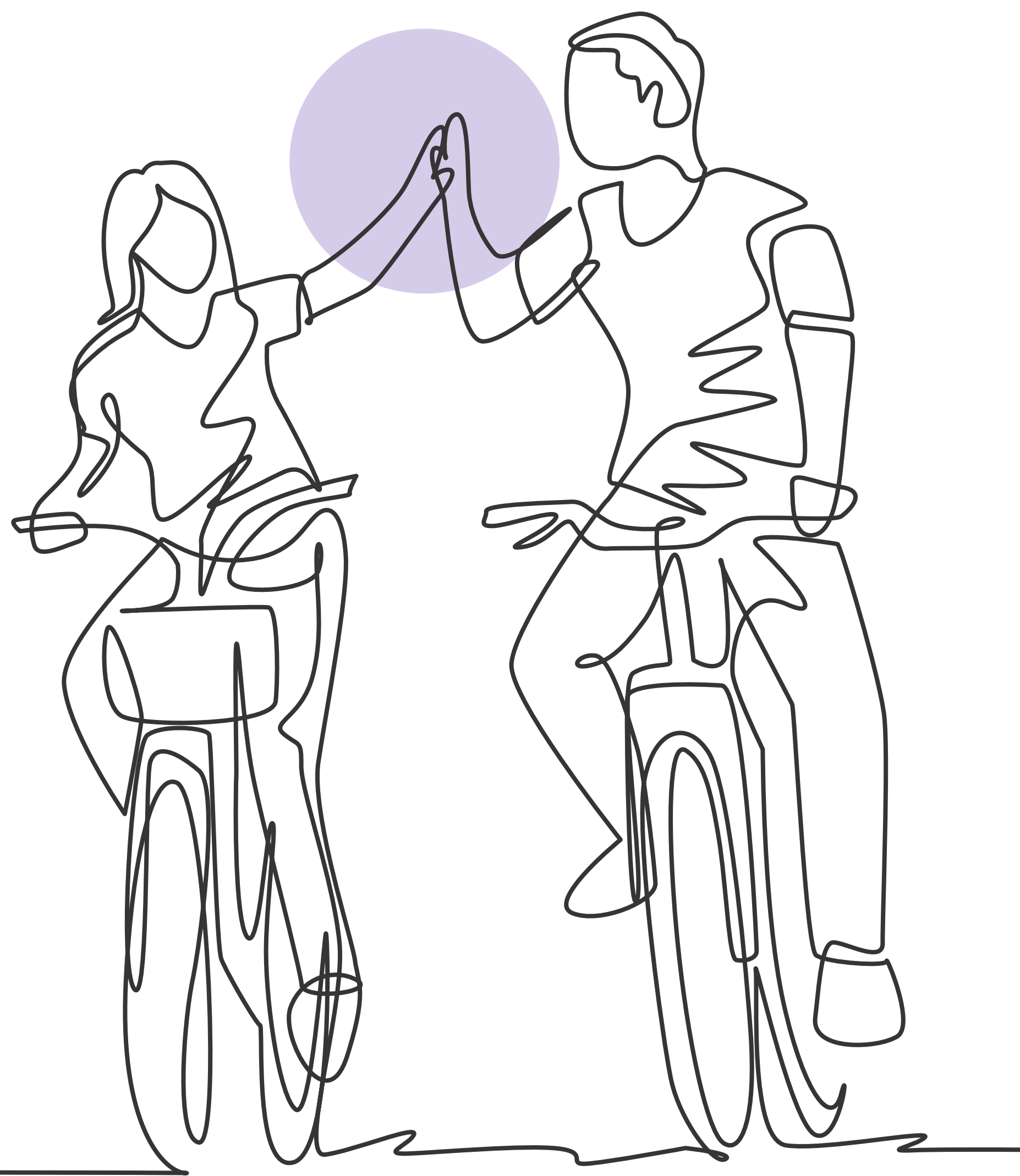
dziadków: 10% (ogół: 4%).

Rzadziej wymieniają **osoby publiczne**:

- Wyjątek (istotnie częściej wymieniany przez młodych): piłkarz **Robert Lewandowski: 11%** (ogół: 5%).

Stosunkowo częste odpowiedzi wśród młodych „**Żadne, nie ma takich**” (16%) oraz „**Nie wiem, trudno powiedzieć**” (14%) wskazują na zróżnicowanie; dystans do autorytetów; brak wzorów osobowych (wśród osób bliskich i/lub publicznych).

*Badania sondażowe NCK/Kantar Public; koniec 2021 r.; reprezentatywna próba Polaków (N=1012).

Co łączy młodych aktywistów i aktywistki?

1

Dystans do pojęcia autorytetu

Raczej nie używali spontanicznie słowa autorytet. Autorytet to ktoś godny naśladowania w każdym obszarze życia (a takich postaci nie znajdują).

Jeśli pojęcie pojawiało się samo, to odnosiło się do inspiracji w wąsko zdefiniowanej dziedzinie.

Autorytet to dla mnie jak słowa „kocham cię” – to coś bardzo dużego [...] Wolę powiedzieć, że się kimś inspiruję, że kogoś chciałabym naśladować, niż że jest to mój autorytet. Nie lubię rzucać słów na wiatr. Tak jak z tym „kocham Cię”, to musi być już bardzo przemyślane. Miałam może taką jedną osobę w życiu...

**Kobieta, 20 lat, miasto do 20 tys.,
działalność: charytatywna**

2

Alternatywne definicje pojęcia autorytetu

Jeśli młodzi społecznicy używają słowa autorytet, to zazwyczaj proponują alternatywne definicje:

- ktoś, kto mi daje kopa do działania;
- ktoś, kto imponuje w czymś;
- ktoś, kto pomaga mi stać się tym, kim chcę;
- ktoś, z czym zdaniem się liczę;
- ktoś, kto sprawia, że chce się więcej, lepiej;
- ktoś, komu wierzę – sprawdzone źródło wiedzy (w świecie fakenewsów).

3

Kluczowe są osoby znane osobiście

Rodzice, także znajomi aktywiści (lokalni liderzy) oraz nauczyciele. Jeśli rodzice są aktywni, to zaangażowanie społeczne bywa oczywistą drogą dla ich dzieci.

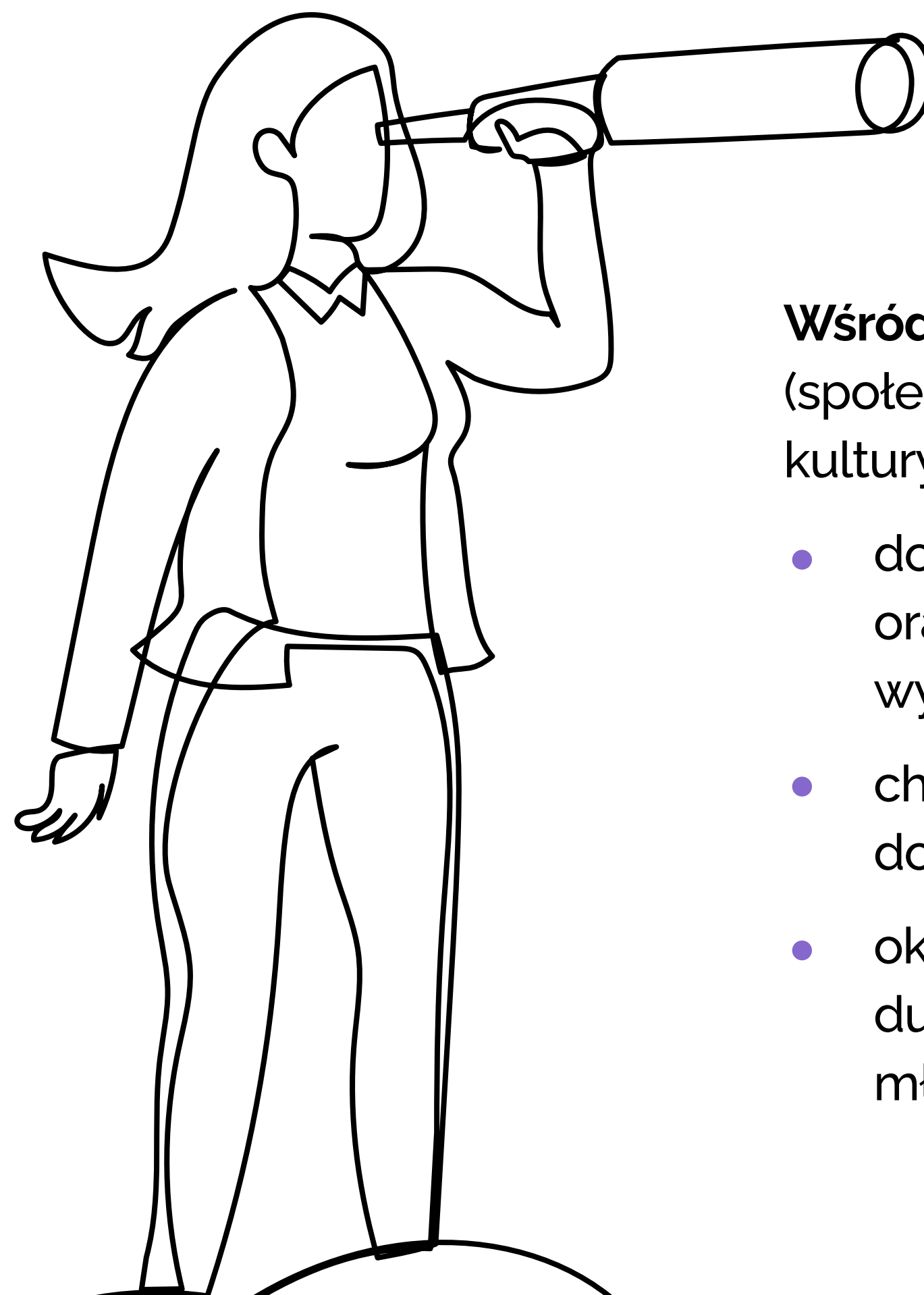
Najważniejsza zdecydowanie jest opinia mojego taty, która nie zawsze jest pozytywna, ale zawsze jest coś w niej takiego merytorycznego i konstruktywnego dla mnie, i jest on takim moim wsparciem, choć też nie zawsze popiera to, co robię, nie zawsze popiera te wszystkie strajki.

**Kobieta, 18 lat, miasto od 20 do 50 tys.,
działalność: środowiskowa**

4

Cechy inspirujących osób

- raczej dobre radzenie sobie w relacjach z ludźmi, otwartość;
- bycie w czymś bardzo dobrym, ponadprzeciętnym;
- autentyczność;
- sprawczość;
- umiejętność zachowania równowagi.

Wśród nauczycieli i lokalnych liderów (społeczników, pracowników instytucji kultury):

- dostrzeganie potencjałów i talentów oraz stwarzanie okazji do ich wykorzystania;
- charyzma i umiejętność tworzenia dobrej atmosfery;
- okazywanie zaufania i zostawianie dużego obszaru odpowiedzialności młodym.

5

W kwestii osób nieznanych osobiście jest rozdrobnienie

Osoby publiczne i historyczne, „uznane autorytety” budzą podejrzliwość. Młodzi mają poczucie, że nie wiedzą o nich wszystkiego. Mogą podziwiać ich osiągnięcia czy cechy, ale nie idealizują ich. W tej grupie pojawiali się również influencerzy z social mediów (YouTube, TikTok, Instagram). Najczęściej są to osoby związane z pasją rozmówców. Kluczowe dla oceny influencerów jest przekonanie o ich autentyczności (lub jej braku).

To jest osiągnięcie na skalę światową, ale dla mnie, jak ktoś mówi, że [taka historyczna postać] jest dla niego autorytetem, no fajnie, ale nie znał tej osoby osobiście ani nie widział, jak ta osoba do tego doszła, co się kryło z tyłu, za kulisami, bo nie wiadomo, jak to do końca wygląda.

**Mężczyzna, 28 lat, wieś,
działalność: sport amatorski**

Cieężko znaleźć autorytety w dzisiejszym świecie, kiedy dla nas tak naprawdę każdy może być autorytetem – a w momencie, kiedy mam dostęp do Internetu i ta pula nowo poznanych osób czy możliwości poznania innych osób się powiększa, no to jeszcze trudniej wybrać autorytet. To tak jak wejść do sklepu AGD i wybrać czajnik, a okazuje się, że czajnik jest w 67 kolorach [...] To tak samo mam wrażenie, że jest u mnie, że ciężko jest wybrać autorytet ze względu na to, że jest ich aktualnie duża ilość.

**Mężczyzna, 20 lat, miasto od 100 do 500 tys.,
działalność: charytatywna**

Przyczyny dystansu do autorytetów

Niechęć do naśladowania

Młodzi nie chcą powielać wzorów, za to zależy im na podkreślanii własnej indywidualności.

Autorytet powinien być zawsze bez skazy

Wśród młodych dominuje przekonanie, że autorytet powinien być godny naśladowania we wszystkich sferach życia — a takich osób nie ma. Dodatkowo Internet ułatwia weryfikację takich osób.

Inflacja potencjalnych autorytetów

Wzorów do wyboru jest tak wiele, że każda z opcji traci wartość, może być zakwestionowana lub zastąpiona inną.

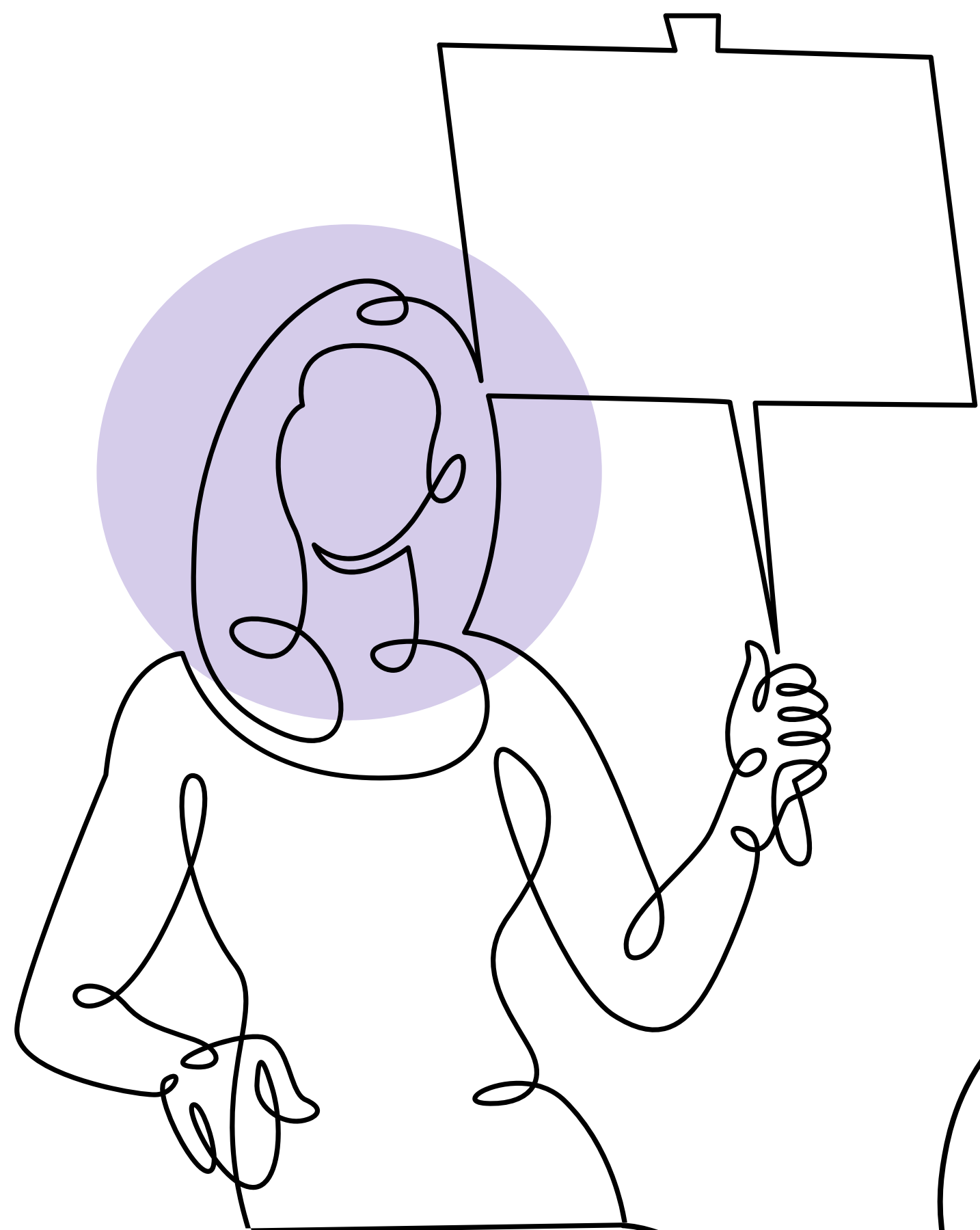

4 typy młodych społeczników

Oraz ich stosunek do autorytetów

Młodzi aktywiści nie są grupą jednorodną. Na podstawie wystuchanych opowieści oraz kombinacji cech i postaw powstały 4 osoby. Pokazują one najważniejsze charakterystyki aktywistów.

Progresywna **aktywistka środowiskowa Michalina** i ważni dla niej przyjaciele oraz inspiracje.

Zanurzona w kulturze **alternatywka Jagoda** i jej idole, przyjaciele oraz drogowskazy.

Liderka Zosia działająca projektowo oraz w organizacjach ceni mentorów, liderów, ekspertów i doradców.

Wspólnotowy Alek przywiązany do religii, harcerstwa i pracy charytatywnej potrzebuje patrona, nauczyciela.

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

więzodległa

Wskazówki dla przedstawicieli instytucji kultury, NGO czy szkół

MŁODZI POTRZEBUJĄ TRZECIEGO MIEJSCA

Przestrzeni poza domem czy szkołą, w której poczują się **komfortowo i bezpiecznie**. Szukają miejsca, gdzie mogą pozwolić sobie na ekspresję, aktywnie się realizować i nawiązywać relacje (przy wsparciu i poczuciu bliskości).

Takim miejscem mogą być **domy kultury**.

MŁODZI POTRZEBUJĄ WSPARCIA I INSPIRACJI

Ich mentorami mogą zostać osoby zagrzewające **do działania**. Koordynatorzy projektów, instruktorzy czy lokalni liderzy.

Relacje z młodzieżą powinny być oparte na **zaufaniu i obustronnej odpowiedzialności**.

ZAANGAŻOWANIE RODZI ZAANGAŻOWANIE

Nauczyciele, którzy aktywnie wychodzą poza schemat, mogą inspirować młodych do podobnych działań. Prowadzone projekty społeczne, zachęty do wolontariatu czy samorządu potrafią m.in. **wzmacniać pewność siebie młodych**.

Stanowią bazę do podejmowania kolejnych wyzwań (w tym aktywności społecznej).

Pełna wersja raportu do pobrania

Pobierz raport